

25 marca – „Niedziela Palmowa w skansenie”

Dwa tysiące lat temu pewien człowiek pochodzący z Judei przybył na osiołku do Jerozolimy, zaś mieszkańcy witali go z radością gałązkami palmy. Wspomnienie tego wydarzenia obchodzone jest do dziś jako Niedziela Palmowa. Uroczystość należy do najpiękniejszych w tradycji ludowej.

Związanych z nią było wiele zwyczajów i obrzędów. Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu pragnie zaprosić do ich poznawania podczas imprezy plenerowej, „Niedziela Palmowa w skansenie”, która odbędzie się 25 marca 2018 w godzinach 9.00–17.00. Pokazy zwyczajów wielkanocnych, konkurs na najpiękniejszą palmę, koncert zespołu Mazovia Politechniki Warszawskiej i kiermasz rękodzieła oraz rzemiosła to tylko niektóre z wielu atrakcji wydarzenia.

Kwietna Niedziela dla mieszkańców dawnej mazowieckiej wsi była dniem pełnym radosnego wyczekiwania. Stanowiła nie tylko wstęp do liturgii Wielkiego Tygodnia, ale też rozpoczynała okres wiosenny. Należało się do niego dobrze przygotować. W odprawianej wtedy mszy świętej i uroczystej procesji uczestniczyli wszyscy bez względu na wiek i status majątkowy, zanosząc przed ołtarz wykonane własnoręcznie wielobarwne palmy. Poświęconą wiązanek umieszczano następnie za świętym obrazem w celu ochrony domostwa przed uderzeniem pioruna i chorobami. Należało także zjeść z niej jednego bazia, a to po to, by głowa i gardło nie bolały. Starej, zeszłorocznej jednak nie wyrzucano, a spalano w piecu chlebowym, jak mówiono „by w chlebie zakalca nie było”. Palemki wkładano w pierwszą zaoraną na wiosnę skibę, żeby ziemia lepiej rodziła, a także uderzano nią wypędzane na łąkę bydło, w celu zapewnienia mu zdrowia. Wyglądały one jednak nieco inaczej, niż współczesne, zrobione z wielobarwnych traw i suszonych kwiatów kropidła. Niegdyś wykonywano je z bukszpanu, barwinka i zielonych wierzbowych witek, ozdabiając kolorowymi bibułowymi bukietami. Te właśnie kompozycje są symbolami organizowanej w skansenie imprezy. Każdy uczestnik będzie miał okazję udać się w termin do jednej z twórczyń ludowych, by poznać tajniki ich wykonywania i znaczenie poszczególnych elementów. Zwiedzający wezmą udział w uroczystej mszy świętej odprawionej w muzealnym kościele i procesji po terenie ekspozycji. We wnętrzach chałup chłopskich i dworów szlacheckich obejrzą wystawę „Wielkanoc na Mazowszu” poświęconą zwyczajom związanym ze Świętami Zmartwychwstania i czasem odrodzenia przyrody. Tradycje te ożywione zostaną dzięki pokazom obrzędowości ludowej. Malowanie jaj techniką nakładania wosku i zanurzania w barwnikach, wykonywanie lampek do Grobu Pańskiego, tworzenie tzw. korony do dekoracji obrazów, wysypywanie piaskiem ozdobnych wzorów na polepach to tylko niektóre z nich. Uczestnicy dowiedzą się też co znaleźć się musiało w koszach ze święconą, jak wyglądało święcone parobków i rodziny sołtysa, a także na czym polegało dyngusowanie. Najmłodszy w dawnej izbie lekcyjnej uczestniczyć będą w specjalnych warsztatach, podczas których stworzą własne karty świąteczne. Na scenie muzealnego amfiteatru odbędzie się koncert folklorystyczny przygotowany przez artystów z Zespołu Tańca Ludowego Mazovia Politechniki Warszawskiej. W ramach imprezy zorganizowany zostanie

także wiosenny kiermasz. W ofercie wystawców znajdują się akcesoria wielkanocne, palmy, produkty tradycyjne, wyroby rękodzieła i wiele innych.

Od lat jednym z najważniejszych elementów obchodów Niedzieli Palmowej w sierpeckim muzeum jest konkurs na najpiękniejszą palmę wielkanocną. Bogactwo form i pomysłowość twórców biorących w nim udział potrafią zaskoczyć. Z pewnością nie inaczej będzie w tym roku. Prace wyeksponowane zostaną przed muzealnym kościołem, zaś wyboru najbardziej wyjątkowych z nich w kategoriach indywidualnej i zespołowej dokonają sami zwiedzający, głosując na specjalnych kartach. Ogłoszenie wyników plebiscytu nastąpi zaraz po mszy świętej, ok. godziny 15.00. Na laureatów czekają cenne nagrody rzeczowe. Palmy dostarczać można do 16 marca do Działu Upowszechniania i Promocji MWM. Regulamin dostępny jest zaś na stronie mwmskansen.pl

Istotą Świąt Wielkanocnych jest tradycja i radość z powrotu wiosny. Obchody Niedzieli Palmowej w skansenie stwarzają niepowtarzalną okazję do bezpośredniego uczestnictwa z zapomnianych dziś zwyczajach i obrzędach związanych z nimi nierozzerwalnie. Bogaty program wydarzenia stanowi najlepszą rekomendację. Zapraszamy więc do odwiedzin i wspólnego odkrywania folkloru Mazowsza.

Jarosław Asztemborski